

XXV. VÝROČNÍ SJEZD
ČESKÉ KARDIOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

7.–10. května 2017 | Veletrhy Brno

JAK NA TO U ARYTMOLOGICKÉHO PACIENTA INDIKOVANÉHO K NEKARDIÁLNÍ CHIRURGICKÉ OPERACI?

Vančura V.

... nejprve řešerše

Termín 1		Termín 2	Počet prací v angličtině
Non-cardiac surgery	AND	exp Sick Sinus Syndrome/	1

+ řada dalších strategií s podobným úspěchem

Doporučení:

JOURNAL OF THE AMERICAN COLLEGE OF CARDIOLOGY
© 2014 BY THE AMERICAN COLLEGE OF CARDIOLOGY FOUNDATION
AND THE AMERICAN HEART ASSOCIATION, INC.
PUBLISHED BY ELSEVIER INC.

Canadian Journal of Cardiology 28 (2012) 141–151

Society Position Statement

Canadian Cardiovascular Society/Canadian Anesthesiologists' Society/Canadian Heart Rhythm Society Joint Position Statement on the Perioperative Management of Patients With Implanted Pacemakers, Defibrillators, and Neurostimulating Devices

Jeff S. Healey, MD, (Co-chair),^a Richard Merchant, MD, (Co-chair),^b Chris Simpson, MD,^c Timothy Tang, MD,^d Marianne Beardsall, MN/NP,^e Stanley Tung, MD,^b Jennifer A. Fraser, RN,^f Laurene Long, RN,^g Janet M. van Vlymen, MD,^c Pirjo Manninen, MD,^h Fiona Ralley, MBBCh,ⁱ Lashmi Venkatraghavan, MD,^h Raymond Yee, MD,ⁱ Bruce Prasloski, MD,^b Shubhayan Sanatani, MD,^b and François Philippon, MD^j

^a Population Health Research Institute, McMaster University, Hamilton, Ontario, Canada

^b University of British Columbia, Vancouver, British Columbia, Canada

^c Queen's University, Kingston, Ontario, Canada

^d University of Calgary, Calgary, Alberta, Canada

^e Southlake Regional Health Centre, Newmarket and University of Toronto, Toronto, Ontario, Canada

^f Peterborough Regional Cardiac Device Clinic, Peterborough, Ontario, Canada

^g Hamilton Health Sciences, Hamilton, Ontario, Canada

^h University Health Network, University of Toronto, Toronto, Ontario, Canada

ⁱ University of Western Ontario, London, Ontario, Canada

^j Université Laval, Québec City, Québec, Canada

The H
Anest
Periop
Defibr
and P
This doc
(ASA), a
Thoracic

George H
Samuel J
T. Bruce
Robert H
Liza Prud

From ¹St. J
Washington
Texas, ⁴Ma
Clinic, Dep
Greenville,
Charleston,

Cleveland, Ohio,¹²Mayo Clinic, Jacksonville, Florida,¹³University of Virginia Health Systems, Charlottesville, Virginia, and
¹⁴Vanderbilt University Department of Anesthesiology, Nashville, Tennessee.

*Representing the American Society of Anesthesiologists.

#Representing the American College of Cardiology Foundation.

¹Representing the American Heart Association.

##Representing the Society of Thoracic Surgeons.

European Heart Journal (2014) 35
doi:10.1093/eurheartj/ehu282

ELSEVIER

Doporučení pro

Souhrn Dopor

Evropské kard

pro nekardiálr

Připraven Česk

(Summary of the 2014 E
Cardiovascular assessme
the Czech Society of Car

Hana Skalická^a, Zu

^a Kardiambulace s.r.o., Praha, Česká republika

^b Kardiocentrum III. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, Praha, Česká republika

^c Kardiologické oddělení, Kardiocentrum, Nemocnice České Budějovice, a. s., České Budějovice, Česká republika

Risiková stratifikace výkonů

Rozdělení podle 30-denního rizika

- úmrtí z kardiovaskulárních příčin
- infarktu myokardu

Tabulka 3 – Operační riziko, odhad podle typu chirurgického výkonu nebo intervence^{a,b}

Nízké riziko (< 1 %)	Střední riziko (1–5 %)	Vysoké riziko (> 5 %)
<ul style="list-style-type: none"> • Chirurgická léčba povrchových lézí • Operace prsu • Stomatologické výkony • Operace štítné žlázy • Operace oka • Rekonstrukční výkony • Výkony na karotidách u asymptomatických nemocných (CEA nebo CAS) • Malé gynekologické zákroky • Malé ortopedické operace (menisektomie) • Malé urologické operace (TURP)	<ul style="list-style-type: none"> • Intraperitoneální operace (splenektomie, operace hiátové hernie, cholecystektomie) • Výkony na karotidách u symptomatických nemocných (CEA nebo CAS) • PTA periferních tepen • Endovaskulární léčba aneurysmatu aorty • Operace hlavy a krku • <u>Velké neurologické nebo ortopedické výkony (operace kyčelního kloubu a páteře)</u> • Velké urologické nebo gynekologické operace • Transplantace ledviny • Menší operace v dutině hrudní	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Operace aorty a velkých tepen</u> • <u>Otevřená revaskularizace dolní končetiny nebo amputace</u> nebo tromboembolektomie • Operace pankreatu a duodena • Resekce jater, operace žlučových • Ezofagektomie • Operace střevní perforace • Resekce nadledvin • Totální cystektomie • Pneumonektomie • Transplantace plic nebo jater

5.4 Arytmie

Necelé 2 stránky, 5 citací

5.4.1 Komorové arytmie vzniklé v předoperačním období

- Musí vést k detailnějšímu vyšetření (echo, SKG aj.)

Tabulka 19 – Doporučení pro pacienty s komorovými arytmiemi		
Doporučení	Třída ^a	Úroveň ^b
Před operací je doporučeno <u>pokračovat v perorální antiarytmické léčbě.</u>	I	C
U pacientů se <u>setrvalými komorovými tachykardiemi je doporučena antiarytmická léčba s přihlédnutím k dalším charakteristikám pacienta.</u>	I	C
U pacientů s <u>komorovými extrasystolami není doporučena antiarytmická léčba.</u>	III	C

5.4 Arytmie

- 5.4.2 Péče o pacienty se supraventrikulárními arytmiemi a fibrilací síní v předoperačním období

Tabulka 20 – Doporučení pro pacienty se supraventrikulárními arytmiemi		
Doporučení	Třída ^a	Úroveň ^b
Před operací je doporučeno <u>pokračovat v perorální antiarytmické léčbě</u> .	I	C
Pokud dojde k <u>hemodynamické nestabilitě</u> , je doporučena <u>elektrická kardioverze</u> .	I	C
U <u>hemodynamicky stabilních nemocných se supraventrikulární tachykardií</u> je k ukončení arytmiie doporučeno použití <u>vagových manévrů a antiarytmik</u> .	I	C

Peroperační FiS:

- Kontrola frekvence

Antikoagulace:

- Individuálně

5.4 Arytmie

5.4.3 Perioperační bradyarytmie

- Obvykle dobře reagují na farmaka
- Asymtotmatický bifascikulární blok s nebo bez AVB I. St. Není indikací k dočasné stimulaci
  - Je vhodné mít připravenou externí stimulaci

5.4.4 Perioperační péče o nemocné s PM a ICD

- Problémem je EMI (elektromagnetická interference)
- Přednostně bipolární elektrokauter
- Dependentní pacienti
  - Přeprogramování do asynchronní stimulace
  - Kontrola po výkonu
- Magnet vždy k dispozici

5.4 Arytmie

Tabulka 21 – Doporučení pro pacienty s bradyarytmiemi a kardiostimulátory

Doporučení	Třída ^a	Úroveň ^b
<u>Indikace k zavedení dočasné stimulace perioperačně jsou obecně stejné jako indikace k trvalé kardiostimulaci.</u>	I	C
Je doporučeno, aby nemocnice nominovala <u>specialistu zodpovědného za programaci kardiostimulátorů a defibrilátorů před operací a po operaci.</u>	I	C
Pacienti s <u>ICD, jejichž přístroje byly předoperačně deaktivovány, by měli mít kontinuální EKG monitoraci po celou dobu deaktivace. Externí defibrilátor by měl být stále k dispozici.</u>	I	C
Pacienti s <u>asymptomatickou bifascikulární nebo trifascikulární blokádou nejsou indikováni k rutinnímu perioperačnímu zavedení stimulační elektrody.</u>	III	C

The Heart Rhythm Society (HRS)/American Society of Anesthesiologists (ASA) Expert Consensus Statement on the Perioperative Management of Patients with Implantable Defibrillators and Pacemakers
Society Position Statement

Canadian Cardiovascular Society/Canadian Anesthesiologists' Society/Canadian Heart Rhythm Society Joint Position Statement on the Perioperative Management of Patients With Implanted Pacemakers, Defibrillators, and Neurostimulating Devices

Základní principy

- Perioperativní management CIED* musí být individualizován
  - Jedno doporučení pro všechny nositele CIED není vhodné
- CIED tým (CIED specialista) má u jednotlivých pacientů doporučit konkrétní postup
- Ve většině případů k doporučení není třeba návštěvy ve stimulační ambulanci – stačí dostupná dokumentace

*CIED – cardiac implantable electronic devices

Problémy při chirurgických výkonech

- **Bipolární elektrokauter** způsobuje EMI* jen při přímém kontaktu s CIED
- Při **monopolární elektrokauter** vede často k falešnému sensingu:
  - U PM vede k inhibici stimulace
  - U PM v síňovém kanálu může spustit AV interval a chaoticky stimulovat v komoře
  - U ICD může být splněna detekce arytmie → výboje
  - Poškození CIED je velmi vzácné
  - Poškození místa kontaktu elektrody s tkání je vzácné
- **Kardioverze** může resetovat CIED
- **Terapeutické ozařování** může vést ke zničení CIED

*EMI – elektromagnetická interference

Doporučení pro chirurgické výkony

- **Univerzálně se nedoporučuje:**
  - Inaktivace antitachy fcí ICD
  - Asynchronní stimulace PM
- U nositelů PM se **nedoporučuje reprogramace** při chirurgických výkonech **pod pupkem**
  - Indiferentní elektroda ve stejné oblasti nebo na DK
- Pokud **nebyl** přístroj **reprogramován**
  - Je třeba mít k dispozici magnet
  - Je třeba mít připravenou zevní stimulaci a defibrilaci
  - Krátké aplikace monopolárního kauteru (< 5 sec.) s dostatečnými pauzami (> 5 sec.)

Použití magnetu vs. reprogramace

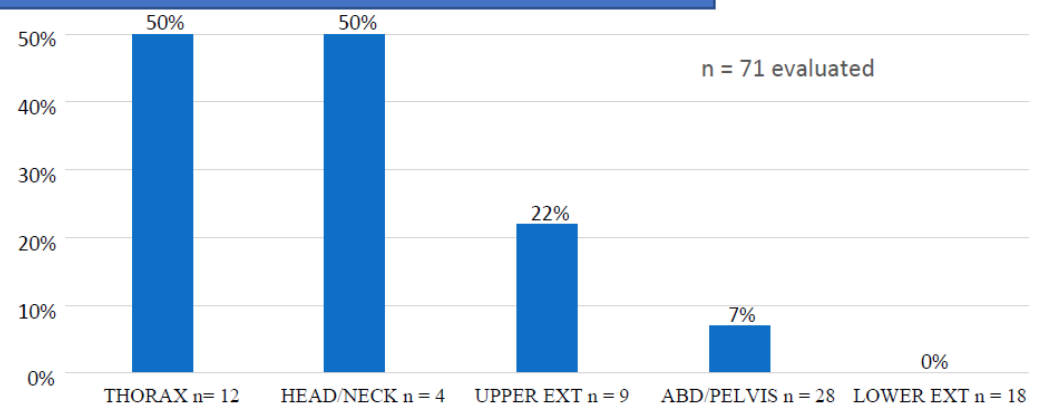
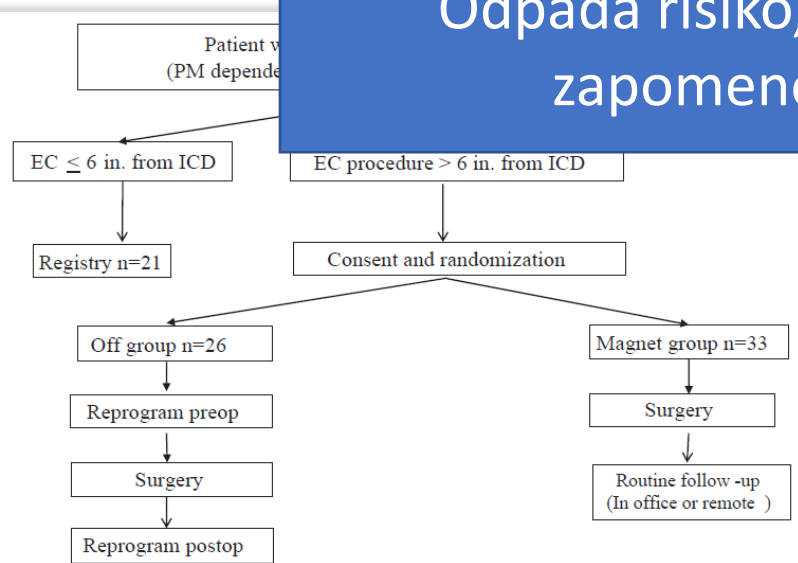
- U **naprosté většiny ICD přístrojů** přiložení magnetu:
  - Inhibuje antitachy funkce
  - Nemění stimulační režim
- U **většiny PM** přiložení magnetu:
  - Převádí stimulaci do asynchronní
- **Výhody použití magnetu:**
  - Je kdykoli k dispozici
  - Jeho odejmutím se vrátí původní programace a není nutno kontaktovat specialistu
  - V případě potřeby je možno jej kdykoli odejmout
    - Vznik maligní arytmie
    - Interference stimulace s vlastní aktivitou
- **Nevýhody použití magnetu:**
  - Problémy při poloze na boku apod.
  - Většinou není jistota o správně přiloženém magnetu (ICD fy BS „pípá“)
  - V některých případech může vést k „nevysvětlitelnému chování“
    - Reakci na magnet lze upravit programací (např. u vybraných ICD nevede k inhibici antitachy funkcí)

Magnet vs. reprogramace

Giffort 2014: randomizovaná studie u ICD nositelů

Odpadá risiko, že se antitachy funkce zapomenou znovu aktivovat

	OFF (n = 26)	MAGNET (n = 33)	P Value
Procedure time (minutes)	110.53	87.91	0.45
Cautery time (minutes)	80.08	63.94	0.58
ICD off time (minutes)	195.54	91.45	0.002
Excess ICD "off" time (minutes)	115.46	27.51	<0.001

Použití magnetu

- Usnadňuje proceduru
- Zkracuje dobu s vypnutým ICD

Magnet vs. reprogramace

- Záleží na situaci:
  - Urgentní operace
- Záleží na nemocnici
  - Okresní nemocnice bez stimulačních poraden
- V kardiovaskulárních centrech s personálním zajištěním je v ČR u nositelů ICD standardem
  - Inaktivace antitachy funkcí
  - Připojení externího defibrilátoru s adhezivními elektrodami
- U PM záleží na dependenci a na lokalitě
  - Nejnebezpečnější jsou místa do 15 cm od přístroje
  - Obecně u výkonů pod pupkem (mimo velkých pánevních výkonů) zřejmě není důvod k reprogramaci

V každém případě je třeba

- **Znát typ** přístroje, nastavení
- Je třeba si uvědomit, že **přiložení magnetu není garancí**
  - Inaktivace antitachy funkcí u ICD (nikdy asynchronní stimulace)
  - Asynchronní stimulace u PM
- Pokud to situace dovoluje:
  - Vždy kontaktovat kardiostimulační (arytmologickou) ambulanci, kde je nemocný sledován
  - Informovat se o závislosti na stimulaci
  - Informovat se o nastavení
  - Doporučení: „Vytvořit plán (předpis) pro konkrétního pacienta“

DĚKUJI ZA POZORNOST

